Katriina Tiira, FT (katriina@smartdog.fi)

ELTDK, Helsingin yliopisto / smartDOG Oy

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta 6.11.2018

Asia: HE 154/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Kiitän asiantuntijakutsusta maa- ja metsätalousvaliokuntaa ja toivon valiokunnan kiinnittävän erityistä huomiota alla esitettäviin seikkoihin.

1. Kannatan vahvasti, että **maininta eläinten luontaisesta itseisarvosta ja niiden kyvystä tuntea erilaisia tunteita tulisi kirjatuksi uuteen lakiin**. Niin tuotanto- kuin seuraeläimetkin kykenevät tuntemaan erilaisia tunteita, tekevät tilannekohtaisia päätöksiä, ja niillä on havaittavissa pysyviä persoonallisuuseroja. Eläimet voivat tuntea positiivisia ja negatiivisia tunteita, ja ihmisten toiminta vaikuttaa eläimen sen hetkiseen tunnetilaan. Tämän tiedostaminen on nykypäivää.

2. Hienoa, että eläinten jalostukseen otetaan kantaa uudessa laissa, mutta tätä voisi tarkentaa huomattavasti. Eläinten jalostuksella tulisi pyrkiä elinvoimaisten, toimintakykyisten ja terveiden eläinten tuottamiseen. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi **jalostuksessa tulisi käyttää fyysisesti ja psyykkisesti terveitä** eläimiä, joiden voidaan olettaa periyttävän näitä ominaisuuksia myös jälkeläisilleen. Tärkeää olisi lisätä maininta siitä, mikä olisi kiellettyä: Sellainen jalostus tulisi olla kielletty, jossa eläin periyttää toimintakykyä heikentäviä geenejä jälkeläisilleen. Toivoisin selkeää tarkennusta lainsäädäntöön muutaman asian osalta.
   - **Koiran kyky liikkua ja hengittää** ovat oleellisia seikkoja eläimen toimintakyvyssä, ja ne olisi hyvä mainita tarkennettuna. Joidenkin koira- ja kissarotujen jalostuksessa on pitkään tavoiteltu lyhyttä kuonoa ja kalloa. Liian lyhyt kuono, jonka ihmiset ovat jalostuksella luoneet, vaarantaa hengitys- ja lämmönsäätelyjärjestelmän normaalin toiminnan ja altistaa eläimet vakaville terveysongelmille. Suomen Kennelliiton kävelytesti tai muu koiran toimintakykyä mittaava testi tulisi olla pakollinen kaikkien lyhytkuonoisten rotujen jalostusohjelmassa. Koira läpäisee testin, jos se kävelee kilometrin korkeintaan 12 minuutissa ja palautuu siitä riittävästi seuraavan 15 minuutin aikana.
   - **Pelkästään ulkomuotoon perustuva koiran jalostusta tulisi välttää, ja käyttäytyminen ja luonne ottaa paremmin huomioon** koirien jalostuksessa. Koiran kyky selviytyä normaalissa yhteiskunnassa tulisi olla lähtökohtana. Tutkimusten mukaan koiran **ääniarkuus, sekä pelokkuus** ovat perityviä ominaisuuksia, eikä tällaisia koiria tulisi käyttää jalostukseen, sillä ne lisäävät huomattavasti koiran henkistä pahoinvointia. Yleinen pelokkuus on myös iso tekijä **koiran aggressiivisuuden** taustalla. Koska koiran luonteen jalostus on lähes yksiomaan ihmisten kontrolloimaa, on meillä myös vastuu siitä, että tuottamamme yksilö kykenee selviytymään normaalielämässä. Ääniarkuus on

voimakas pelkotila koiralle, joka saattaa kestää jopa 12 tuntia äänen kuulemisesta – ongelmaa voitaisiin kuitenkin huomattavasti pienentää jättämällä ääniarat koirat pois jalostuksesta. Tällä hetkellä arviolta 30-40% suomalaisista koirista kärsii ääniarkuudesta. Koiran pitkittynyt ahdistus ja pelokkuus saattavat henkisen kärsimyksen lisäksi johtaa krooniseen stressiin, mikä vuorostaan altistaa erilaisille sairauksille. Koirilla, joilla on ääniarkuutta ja ympäristöön liittyviä pelkoja, on todettu enemmän ihosairauksia. Ihmisiä kohtaan aroilla koirilla taas on tavanomaista lyhyempi elinikä.

- Kannatan lämpimästi ehdotusta säätää **(myös sekarotuisille) koirien tunnistusmerkintä ja rekisteröinti pakolliseksi** eläinten tunnistamislainsäädännössä, sillä tällä pystytään kartoittamaan ja jäljittämään myös mahdolliset ympäristölle vaaralliset koirat. Samalla eläinten **kasvattajien pakollinen rekisteröinti** olisi myös **tarpeellista**, ainakin koirien kohdalla, jossa pentuetehtailu, tai potentiaalisten vaarallisten rotujen kasvattajat saataisiin rekisteriin. Tällä hetkellä ammattimaiseksi tai muutoin laajassa mitassa tapahtuvaksi seura- ja harrastuseläinten pidoksi katsotaan vasta kun koirien tai kissojen omistajalla tai haltijalla on kasvatettavanaan vähintään kuusi siitosnarttua. Luku voisi olla paljon pienempi, esimerkiksi kolme.

3. Eläinlääkäreillä tulisi olla **raportointivelvollisuus** seuraavista **toimenpiteistä**: mikäli eläin **ei pysty synnyttämään** luonnollisesti ruumiinrakenteensa tai rodulle tyypillisen fysiologian vuoksi, tai **jos** eläimelle joudutaan tekemään sen **elämänlaadun parantamiseksi leikkaus, johtuen jalostuksen aiheuttamista haitoista** kuten hengitysteiden suurentaminen. Tämä tieto tulisi liittää osaksi koiran rekisteröintitietoja (KoiraNet). Näitä koiria **ei** saisi käyttää myöskään **jalostukseen**.

4. Hyvä että ehdotuksessa mainitaan luontaisten käyttäytymistarpeiden huomioiminen. Koirilla **luontaiset käyttäytymistarpeet** ovat erilaisia eri roduille, esimerkiksi riittävän liikunnan määrä on hyvin erilainen eri roduilla. Toiset rodut eivät kykene liikkumaan postilaatikolle saakka, ja monille roduille hyvinvoinnin takaamiseksi ei riitä hihnassa kävely, vaan koiran tulisi saada juosta. Kaikille roduille **yhteistä** kuitenkin on se, että jatkuvasti sisällä asuvan koiran olisi päästävä ulos tarpeilleen vähintään kolme kertaa vuorokaudessa – tämä minimivaatimus ei näytä käytännössä toteutuvan kaikkien koirien kohdalla, ja se olisi hyvä mainita myös lakiehdotuksessa.

5. Aggressiiviset koirat – ei ole varsinaisesti lakiehdotuksen osa, mutta keskusteluttaa paljon. En kannata vaarallisten rotujen kieltämistä, sillä se ei ole pääsääntöisesti tuottanut haluttua lopputulosta niissä maissa, joissa se on ollut käytössä, ja joissa sen vaikutuksia on ehditty tutkia.

Tutkimukset

Cornelissen JMR. Dog bites in the Netherlands: A study of victims, injuries, circumstances and aggressors to support evaluation of breed specific legislation. *The Veterinary Journal*. 2010;186(3):292-298. https://helka.finna.fi/PrimoRecord/pci.sciversesciencedirect_elsevierS1090-0233(09)00388-8.

Mendl M, Burman OH, Paul ES. An integrative and functional framework for the study of animal emotion and mood. *Proc Biol Sci*. 2010;277(1696):2895-2904. doi: 10.1098/rspb.2010.0303 [doi].

Raghavan M, Martens PJ, Chateau D, Burchill C. Effectiveness of breed-specific legislation in decreasing the incidence of dog-bite injury hospitalisations in people in the canadian province of manitoba. *Inj Prev*. 2013;19(3):177-183. doi: 10.1136/injuryprev-2012-040389 [doi].

Súilleabháin P. Human hospitalisations due to dog bites in ireland (1998–2013): Implications for current breed specific legislation. *The Veterinary Journal*. 2015;204(3):357-359. https://helka.finna.fi/PrimoRecord/pci.sciversesciencedirect_elsevierS1090-0233(15)00163-X.

Tiira K, Sulkama S, Lohi H. Prevalence, comorbidity, and behavioral variation in canine anxiety. *Journal of Veterinary Behavior: Clinical Applications and Research*. 2016;16:36-44. doi: 10.1016/j.jveb.2016.06.008.